Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

4.3.2024

Neuvotteleva virkamies
Harri Sivula

Eduskunta
Hallintovaliokunta

HE 6/2024 vp; Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten

Sisäministeriön näkemys hallituksen esityksestä

Esitys on valmisteltu hyvässä yhteistyössä. Valitut toteuttamista ja yksittäisiä säännöksiä koskevat ratkaisut noudattavat vakiintunutta Euroopan unionin maahanmuuttolainsäädännön täytäntöönpanolinjaa ja hyvän lainvalmistelun periaatteita. Esitys ei sisällä seikkoja, jotka olisivat ongelmallisia EU-lainsäädännön täytäntöönpanon, sisäministeriön toimialaan kuuluvien kysymysten tai ulkomaalaislainsäädännön kokonaisuuden näkökulmasta.

Asian valmistelu ja ministeriöiden välinen työnjako

Sisäministeriö on ensin vastannut lakiehdotuksen pohjana toimivan ns. Blue Card –direktiivin valmisteluun liittyvistä kannanmuodostuksesta ja neuvotteluista yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa ja vastuun siirryttyä mainitulle ministeriölle osallistunut tiiviissä yhteistyössä neuvottelujen loppuun viemiseen ja hallituksen esityksen valmisteluun. Ministeriön näkemykset on asianmukaisesti otettu huomioon valmistelussa sen kaikissa vaiheissa.

Työvoiman maahanmuuttoon liittyvät kysymykset kuuluvat valtioneuvoston sisäisessä työnjaossa TEM:lle. Näissä TEM:n toimialaan kuuluvissa asioissa maahantuloon, turvallisuuteen laajassa mielessä, perheenyhdistämiseen ja maastapoistamiseen liittyvät osat kuuluvat sisäministeriön toimialaan.

Euroopan unionin maahanmuuttolainsäädännön rakenne, valmistelu ja täytäntöönpano Suomessa

Euroopan unionin maahanmuuttolainsäädäntöä ei ole rakennettu johdonmukaisena kokonaisuutena, vaan se on valmisteltu yksittäistä maahanmuuttajaryhmää koskeva säädös kerrallaan. Kullekin maahanmuuttajaryhmälle on määritelty omat säännöksensä erillisessä direktiivissä, nk. sektoridirektiivissä. Poikkeuksen tästä lähtökohdasta muodostavat perheenyhdistämistä ja maastapoistamisessa noudatettavia menettelyjä koskevat direktiivit, joiden soveltamisala on yleinen. Niiden säännökset koskevat kaikissa sektoridirektiiveissä säänneltyjen henkilöryhmien perheenyhdistämistä ja maastapoistamista.

Sektoridirektiivien maahantuloa ja turvallisuutta koskevat säännökset on aikanaan neuvoteltu ja hyväksytty kertaalleen. Sen jälkeen komissio on esittänyt vastaavia säännöksiä soveltuvin osin täysin identtisinä laajentaessaan sääntelyä uusille sektoreille. Näin on varmistettu se, ettei samoista kysymyksistä neuvotella kerta toisensa jälkeen uudestaan, kokonaisuus ei hajoa eikä identtisiä kertaalleen täytäntöönpantuja säännöksiä tarvitse jäsenvaltioissa panna uudelleen täytäntöön, jos kansallisesti on valittu tämän mahdollistava ratkaisu. Ratkaisu myös edistää valvonnan ja päätöksenteon automatisointia sekä sähköisen asioinnin asiakaslähtöisyyttä.

Suomessa on sektoridirektiivien täytäntöönpanossa valittu ratkaisu, jossa direktiivien maahanmuuton yleisiä ulottuvuuksia, kuten oleskelulupajärjestelmää, viisumeita, perheenyhdistämistä ja maastapoistamista sekä viranomaisten toimivaltaa, koskevat säännökset on koottu ulkomaalaislakiin, rekisterisäännökset ulkomaalaislain henkilötietojen käsittelystä annettuun lakiin ja yksittäisiä maahanmuuttajaryhmiä koskevat sektoridirektiivien säännökset omiin erillislakeihinsa.

Käsiteltävässä hallituksen esityksessä on johdonmukaisesti noudatettu tätä kausityödirektiivin täytäntöönpanosta kausityölailla alkanutta käytäntöä. Esityksen mainittuja lakeja koskevat muutokset ovat sen vuoksi vähäisiä ja luonteeltaan teknisiä. Niillä laajennetaan lain jo voimassaolevat säännökset koskemaan uuden lain tarkoittamia lupia ja tehdään joitakin direktiivin ja uuden lain edellyttämiä viittauksia, poistoja ja korjauksia.